

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Οι ἀγλιπημένοι τῶν θεῶν πεθαίνουνε νέοι. Ἔτσι καὶ ὁ ποιητὴς Πάνος Ταγκόπουλος, νέος ἀκόμα ἔσβησε ἀγάγια ἓνα πρωῒνὸ τοῦ περασμένου Ἀπριλίου, σ' ἓνα προάστειο τῆς Ἀθήνας, ὅπου ἀπὸ καιρὸ τὸν δδήγησε ἡ κλονισμένη του ὑγεία.

Γεννήθηκε στὸν Σοφάδες τῆς Θεσσαλίας, ἐκεῖ πού ὁ πατέρας του Δημήτριος Π. Ταγκόπουλος εἶχε πάει νὰ κάμῃ τὸ γιατρὸ, μόλις πῆρε τὸ δίπλωμά του, κι ὅπου δὲν κάθησε παρὰ λίγων κειρῶν, γιατί τὸν τραβοῦσε ὁ ἀέρας τῆς Ἀθήνας, καὶ οἱ γνώριμοὶ του φιλολογικοὶ κύκλοι. Ὁ Πάνος ἔτσι, ἀνατοράρηκε καὶ μεγάλωσε στὴν Ἀθήνα, σπούδασε καὶ πῆρε δίπλωμα τῆς Ἑμπορικῆς Ἀκαδημίας. Ὁταν ὁ πατέρας του τραβήχτηκε ἀπὸ τὴ δημοσιογραφία, ὅπου διακρίθηκε ὡς ἀρχισυντάχτης τῆς ἡμερηίδας «Ἐστία», κι ἄρχισε νὰ βγάζῃ τὸ «Νουμᾶ», στὰ 1903, ὁ Πάνος εἶτανε μικρὸ παδι ἀκόμα.

Νωρὶς φανερώθηκε σ' αὐτὸν ἡ κλίση του στὰ γράμματα καὶ ἰδιαιτέρα στὴν ποίηση. Ἐργαφε σίχους, πού τοὺς βλέπανε καὶ τοὺς ἐπαινοῦσανε οἱ συνεργάτες τοῦ «Νουμᾶ», μὰ πού τὸ περιοδικὸ δὲν τοὺς δημοσίευε. Ἀργότερα πολὺ τοῦ ἔγινε κι αὐτὴ ἡ χάρη κι ὁ νεαρὸς Ταγκόπουλος πανηγύριζε τὴν ἐπίσημὴ του εἴσοδο στὴ λογοτεχνία.

Ὁ γλωσσικὸς ἀγῶνας τὰ χρόνια ἐκεῖνα εἶτανε σκληρὸς. Περνοῦσε τὴν πιὸ κρίσιμη ἐποχὴ του. Τὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ» εἶτανε τὸ στραταρχεῖο. Ἐκεῖ μαζευόντανε, συζητούσανε κι ἀποφασίζανε τὴν ἐπίθεση ἢ τὴν ἀντεπίθεση κατὰ τῶν καθαρουμεσαιῶν οἱ τότε λίγοι πιστοί. Ἡ κοινὴ γνώμη καταδίκαιζε ἀνεπιφύλαχτα τὴ γλωσσικὴ μεταρρύθμιση. Οἱ ἡμερηίδες μιλοῦσανε περιφρονητικὰ γιὰ ὅλη τὴ λογοτεχνικὴ παραγωγή τοῦ δημοτικισμοῦ. Ὁ Πάνος ἔτσι ζυμώθηκε μὲ τίς περιπέτειες κ' ἔζησε τὸν ἀγῶνα. Ὅσο περνοῦσανε τὰ χρόνια καὶ μεγάλωνε, τόσο ἔνωθε περισσότερο τὴν ἀξία τοῦ ἔργου πού εἶχε ἀναλάβει ὁ πατέρας του. Θαύμαζε τὸν ἰδρυτὴ τοῦ «Νουμᾶ» καὶ τὸν βοηθοῦσε στὴν ἔκδοση τοῦ φύλλου. Μελετοῦσε σύγχρονα τὴν φιλολογία, δική μας καὶ ξένη, καὶ προτιμοῦσε τὴν ἀγγλικὴ ποίηση, γιατί καὶ τὴν ξένη αὐτὴ γλώσσα γινώριζε καλά.

Τὸ πρῶτο του ποιητικὸ βιβλίον, τίς «Δροσοσταλίδες», τυπῶνε μὲ πρόλογο τοῦ Παλαμᾶ (1916). Κατόπι στὰ 1921 τυπῶνε τὴ δευτέρη συλλογὴ του τὰ «Λυρικὰ καὶ στὰ 1929 τὰ «Γυρίσματα στὸ Ξέφωτο». Καὶ τὰ τρία του

αὐτὰ βιβλία περιέχουν ποιήματα πού τὰ χαραχτηριστικὰ τοὺς γνωρίσματα εἶναι ἡ ἀγάπη στὸ ἔπιπυθο, ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς, τὸ ἔρωτικό πάθος μικρὰ ἀπὸ κάθε ἀδειο ρομαντισμὸ, ὁ ὕμνος γιὰ τὸ φῶς. Μὰ καὶ τὸν περὶ λόγου καλλιεργεῖ μ' ἐπιτυχία. Γράφει διηγήματα καὶ κριτικὲς μελέτες. Στὰ 1917 ὅταν σταμάτησε ὁ «Νουμᾶς», ἀπὸ τὴν ἀνιστάτωση πού ἔφερε ὁ παγκόσμιος πόλεμος, ὁ Πάνος δὲ μένει ἄργας. Βγάζει περιοδικὸ κινούριον, τὸν «Πυρσὸ», μὲ μιὰ συντροφιά νέων λογοτεχνῶν. Ἐκεῖ μέσα δείχνεται ἡ ἐπαναστατικὴ του τάση καὶ ὅλη του ἡ ὁρμὴ γιὰ τὴ δημιουργία νέων ἰδανικῶν. Ἐρχεται κατόπι ἡ ἐπιστράτευση κι ὁ Πάνος φεύγει γιὰ τὴ Σμύρνη. Βρίσκει νέες συντροφίες καὶ γνωρίζεται μὲ ὄλους τοὺς ἀνατολίτες λογοτέχνες. Κάνει ὁμιλίαι γιὰ τὸ γλωσσικὸ ἀγῶνα καὶ φανατίζει τοὺς νέους Σμυρνοῦς. Γυρίζει ἀπὸ κεῖ λογίαις τοῦ πυροβολικοῦ, μὰ μὲ φανερά δείγματα κλονισμένης ὑγείας, πού τοῦ ἔφερε ἡ μικρασιατικὴ ἐκστρατεία.

Στὰ 1922 ὁ «Νουμᾶς» γιορτάζει ἐπίσημα στὴν αἴθουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀδείου τὰ εἰκοσάχρονα του. Ὅλοι οἱ ταχτικοὶ συντάχτες καὶ συνεργάτες του μιλήσανε καὶ ἱστορήσανε τὴ σταδιοδρομίαν τοῦ ἐξαιρετικοῦ αὐτοῦ φύλλου. Τελευταῖος μίλησε ὁ ἰδρυτὴς του Δημήτριος Π. Ταγκόπουλος, μὲ ὄλο ἐκεῖνο τὸ χιτομορ πού πάντα τὸν χαραχτήριζε. «Ἀξιόθηκα» εἶπε «ν' ἀκούσω ζωντανὸς τὴ νεκρολογία μου. Τώρα δὲν ἔχω τίποτ' ἄλλο νὰ σᾶς πῶ, παρὰ πῶς ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι χρόνωνε πορεία κουράστηκα καὶ γι' αὐτὸ ποραδίνω τὴ διεύθυνση τοῦ Νουμᾶ στὸ γιό μου τὸν Πίνο, πού εἶναι ἄξιος νὰ τὴ δεχτῇ».

Ὁ νέος Ταγκόπουλος ἐξακολούθησε τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ, μὲ μερικὲς διακοπὲς μικρὲς ἢ μεγάλες, ὡς τὴν ὄρα τοῦ θανάτου του. Στάθηκε πιστὸς στὸ ἰδανικὸ τοῦ δημοτικισμοῦ καὶ κράτησε τὴν παράδοση τῆς πατριτικῆς του κληρονομίας. Ὁ θάνατός του διπλὰ λύπησε τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, γιατί χάθηκε ἓνας ποιητὴς ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀξιόλογους καὶ γιατί σβήνει ἓνα περιοδικὸ πού ἔχει τὴν ἱστορία του στὴν ἐξέλιξη τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ἀπὸ τὴν «Ἰόνιον Ἀνθολογία»